

Затверджено
на засіданні вченої ради
ДВНЗ «Тернопільський державний
медичний університет імені І.Я. Горбачевського
МОЗ України»

Протокол № 07 від «15» 12 2015 р.

Введено в дію наказом ректора університету
№ 592, від 15.12. 2015 року

Ректор

М. Корда

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ВИЯВЛЕННЯ ТА ЗАПОБІГАННЯ АКАДЕМІЧНОМУ ПЛАГІАТУ
ДВНЗ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені І.Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ»

ЗМІСТ

1. Загальні положення.....	3
2. Визначення понять.....	3
3. Профілактика плагіату у навчальному процесі.....	4
4. Порядок застосування системи «Anti-Plagiarism».....	5
5. Вимоги до електронного варіанту письмової роботи.....	6
6. Критерії оцінювання плагіату в документах.....	6
7. Відповідальність за плагіат.....	7
8. Порядок подання апеляції та її розгляд.....	9
9. Прикінцеві положення.....	10

1. Загальні положення

1.1. Відповідно до ст. 32 ЗУ «Про вищу освіту» вищі навчальні заклади зобов'язані: 1) вживати заходів, у тому числі шляхом запровадження відповідних новітніх технологій, щодо запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових роботах наукових, науково-педагогічних, педагогічних, інших працівників і здобувачів вищої освіти та притягнення їх до дисциплінарної відповідальності. Тому, відповідно до положень Цивільного кодексу України, ЗУ «Про вищу освіту», ЗУ «Про авторське право і суміжні права» та Статуту Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки з метою запобігання поширення плагіату в письмових роботах викладацького складу, докторантів, аспірантів, здобувачів наукового ступеня та студентів випускників (зокрема кваліфікаційних робіт спеціаліста та магістра) усіх форм навчання; розвитку навичок коректної роботи із джерелами інформації; дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань; активізації самостійності й індивідуальності при створенні авторського твору і відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування – розроблено Положення «Положення про виявлення та запобігання академічному плагіату» (далі – Положення).

2. Визначення понять

2.1. **Плагіат** – оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору (ст. 50 ЗУ «Про авторське право і суміжні права»).

2.2. **Плагіат академічний** – навмисне відтворення викладачем, докторантом, аспірантом або студентом у письмовій або електронній формі чужого твору, опублікованого на паперовому або офіційно оприлюдненого на електронному носії, повністю або частково, під своїм іменем без посилання на автора.

2.3. **Автор** – фізична особа, яка своєю творчою працею створила твір.

2.4. **Твір** – загальний термін для позначення результату творчої діяльності людини у науковій, літературній і художній сферах, який представлений на паперових носіях та в електронному вигляді, у тому числі в мережі Інтернет.

2.5. **Цитата** – порівняно короткий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого опублікованого твору, який використовується, з обов'язковим посиланням на його автора і джерела цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілішими свої твердження або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні.

2.6. Види плагіату:

1. копіювання інформації іншого автора та видання роботи за свою без оформлення цитування;
2. дослівне копіювання чужої роботи у свою без належного оформлення цитування;
3. парафраза – переказ своїми словами тексту іншого автора, суть якого полягає в заміні слів та знаків;
4. компіляція – процес написання твору, наукової праці на підставі чужих матеріалів без самостійного дослідження та опрацювання джерел.

3. Профілактика плагіату у навчальному процесі

3.1. Відповідно до ч. 6 ст. 69 ЗУ «Про вищу освіту» вищі навчальні заклади здійснюють заходи із запобігання академічному плагіату – оприлюдненню (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворенню опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання.

3.2. З метою стимулювання викладацького складу, докторантів, аспірантів, здобувачів наукового ступеня та студентів випускників усіх форм навчання до самостійного виконання письмових робіт пропонується:

- захист письмових робіт проводяться публічно;
- кращі письмові роботи підлягають обговоренню на наукових конференціях та можуть бути представлені до публікації в університетських та інших наукових виданнях;
- організація заслуховування кращих письмових робіт на засіданнях наукових студентських гуртків, товариств молодих вчених, круглих або дискусійних столів;
- доповіді щодо виконаних письмових робіт можуть заслуховуватися на засіданнях кафедр (лабораторій), на яких виконувалася робота.

3.3. Профілактика плагіату в університеті здійснюється шляхом:

- формування, видання та розповсюдження Рекомендацій з уніфікованим визначенням вимог щодо належного оформлення посилань на матеріали, використані у письмових роботах;
- запровадження на факультетах та в інститутах спеціальних занять з основ наукового письма та дослідницької роботи, на яких акцентувати увагу на коректне використання у письмових роботах інформації з інших джерел та уникнення плагіату, правила опису джерел та оформлення цитувань;
- розміщення цього Положення на офіційному Web-сайті.

3.4. Науковим керівникам і консультантам в обов'язковому порядку ознайомити із цим Положенням студентів, аспірантів, докторантів і здобувачів та на всіх

етапах виконання наукових робіт контролювати й попереджувати факти плагіату.

4. Порядок застосування системи «Anti-Plagiarism»

4.1. Визначаються особи, відповідальні за перевірку письмових робіт системою «Anti-Plagiarism». Такими особами не можуть призначатися (аспіранти, здобувачі).

4.2. При наданні письмової роботи викладачі, докторанти, аспіранти здобувачів наукового ступеня та студенти-випускники усіх форм навчання письмові роботи яких підлягають перевірці системою «Anti-Plagiarism» заповнюють і підписують заяву за встановленою формою (Додаток № 1), яким підтверджується факт відсутності в письмовій роботі запозичень з друкованих та електронних джерел третіх осіб, не підкріплених відповідними посиланнями, та інформованість про можливі санкції у випадку виявлення плагіату. Відмова у належному заповненні та підписанні заяви автоматично тягне за собою не допуск письмової роботи до захисту.

4.3. Відповідальний за введення до електронної системи вводить текст роботи в систему «Anti-Plagiarism» та перевіряє її на наявність плагіату.

4.4. Після перевірки на плагіат відповідальний за введення видає «довідку про наявність наукового плагіату» у роздрукованому вигляді. Висновок видаватиметься через 10 днів після реєстрації роботи в системі «Anti-Plagiarism».

4.5. Ця довідка додається до письмової роботи при її здачі чи захисті.

5. Вимоги до електронного варіанту письмової роботи

5.1. Перевірка документів на наявність плагіату проводиться для електронних варіантів, представлених у форматах: *.rtf (Rich Text Format), *.doc (Word 97 – Word 2003), *.docx (Word 2007 – 2016). Письмова робота вводиться повністю, починаючи з титульного аркушу і включно з додатками.

6. Критерії оцінювання плагіату в документах

6.1. Максимальний збіг не повинен перевищувати межу 40%. У випадку типових дипломних (кваліфікаційних робіт спеціаліста та магістра), та інших проектів межа максимального збігу з роботою не повинна перевищувати 50%.

6.2. Наявність помилок у роботі не повинна перевищувати межу 20%. У разі використання специфічних термінів, що не можуть бути в словниках, межа помилок може досягати 30%.

7. Відповідальність за плагіат

7.1. Викладачі, докторанти, аспіранти, здобувачі наукового ступеня та студентів (зокрема щодо написання кваліфікаційних робіт спеціаліста та магістра) усіх форм навчання несуть відповідальність за подання своєї науково-дослідницької роботи для перевірки системою «Anti-Plagiarism», у порядку визначеному даним Положенням.

7.2. Науковий керівник (науковий консультант) несе відповідальність за перевірку роботи у встановлені строки, прийняття рішення про доопрацювання та повторну перевірку на плагіат, а також про допуск науково-дослідницької роботи до попереднього захисту.

7.3. Виявлення факту академічного плагіату (компіляції) у письмових роботах можливе на етапі представлення вченому секретареві, в редакційну колегію або для розгляду на засіданні вченої ради з метою рекомендації до друку – для наукових робіт (монографія, підручник, навчальний посібник, стаття, тези, препринт тощо); на етапі розгляду на засіданні кафедри творів викладачів, що вимагають ухвалення кафедри; на етапі подання на перевірку викладачеві студентських робіт (кваліфікаційні роботи спеціаліста та магістра).

7.4. Особа, яка виявила академічний плагіат (компіляцію) у вже опублікованих творах, що є науковими роботами (монографія, підручник, навчальний посібник, стаття, тези, препринт, дисертація і т.д.), службовою запискою повідомляє про це проректора з наукової роботи.

7.5. Викладач, який виявив низький відсоток оригінальності у творах студента (кваліфікаційні роботи спеціаліста та магістра) попереджає про це автора і виносить рішення про не допуск до захисту та відправку матеріалів на доопрацювання або про видачу нового варіанта завдання, а у разі незгоди автора – інформує службовою запискою декана факультету, на якому навчається студент.

7.5.1. Факт академічного плагіату (компіляції)

- у творах студентів може бути встановлений комісією, створеною розпорядженням декана;
- у творах науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів, здобувачів наукового ступеня – комісією, створеною наказом ректора за поданням проректора з наукової роботи.

7.6. Несамостійно виконані роботи студентів не можуть бути позитивно оцінені або взагалі не допускаються до захисту.

7.7. У випадку використання запозиченого матеріалу без посилання на автора або джерело запозичення, кандидатська чи докторська дисертація знімається з розгляду не залежно від стадії її розгляду без права захисту.

7.8. Виявлення двох і більше фактів плагіату (компіляцій) у творах докторантів, аспірантів, здобувачів наукового ступеня може бути підставою для виключення з докторантури (аспірантури) чи відкріплення здобувача від кафедри.

7.9. Виявлення фактів плагіату (компіляцій) в осіб викладацького складу може бути враховано при продовженні дії контракту.

7.10. Встановлення фактів плагіату (компіляцій) в уже опублікованих творах докторантів, аспірантів, здобувачів наукового ступеня є підставою для заборони автору включати такі твори у перелік своїх науково-методичних публікацій.

7.11. Відповідно до правил встановлених ч. 6 ст. 6 ЗУ «Про вищу освіту» до захисту допускаються дисертації (наукові доповіді), виконані здобувачем наукового ступеня самостійно. Виявлення в поданій до захисту дисертації (науковій доповіді) академічного плагіату є підставою для відмови у присудженні відповідного наукового ступеня.

Виявлення академічного плагіату у захищеній дисертації (науковій доповіді) є підставою для скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня та видачу відповідного диплома. Якщо дисертація (наукова доповідь), в якій виявлено академічний плагіат, була захищена у постійно діючій спеціалізованій вченій раді, науковий керівник (консультант), офіційні опоненти, які надали позитивні висновки про наукову роботу, та голова відповідної спеціалізованої вченої ради позбавляються права брати участь у роботі спеціалізованих вчених рад строком на два роки, а вищий навчальний заклад (наукова установа) позбавляється акредитації відповідної постійно діючої спеціалізованої вченої ради та права створювати разові спеціалізовані вчені ради строком на один рік. Якщо дисертація (наукова доповідь), в якій виявлено академічний плагіат, була захищена у разовій спеціалізованій вченій раді, науковий керівник, члени цієї ради та офіційні опоненти, які надали позитивні висновки про наукову роботу, позбавляються права брати участь у роботі спеціалізованих вчених рад строком на два роки, а вищий навчальний заклад (наукова установа) позбавляється права створювати разові спеціалізовані вчені ради строком на один рік.

Скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня у разі виявлення академічного плагіату здійснюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти за поданням Комітету з питань етики у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, та може бути оскаржене відповідно до законодавства.

7.7. У випадку використання запозиченого матеріалу без посилання на автора або джерело запозичення, кандидатська чи докторська дисертація знімається з розгляду не залежно від стадії її розгляду без права захисту.

7.8. Виявлення двох і більше фактів плагіату (компіляцій) у творах докторантів, аспірантів, здобувачів наукового ступеня може бути підставою для виключення з докторантури (аспірантури) чи відкріплення здобувача від кафедри.

7.9. Виявлення фактів плагіату (компіляцій) в осіб викладацького складу може бути враховано при продовженні дії контракту.

7.10. Встановлення фактів плагіату (компіляцій) в уже опублікованих творах докторантів, аспірантів, здобувачів наукового ступеня є підставою для заборони автору включати такі твори у перелік своїх науково-методичних публікацій.

7.11. Відповідно до правил встановлених ч. 6 ст. 6 ЗУ «Про вищу освіту» до захисту допускаються дисертації (наукові доповіді), виконані здобувачем наукового ступеня самостійно. Виявлення в поданій до захисту дисертації (науковій доповіді) академічного плагіату є підставою для відмови у присудженні відповідного наукового ступеня.

Виявлення академічного плагіату у захищеній дисертації (науковій доповіді) є підставою для скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня та видачу відповідного диплома. Якщо дисертація (наукова доповідь), в якій виявлено академічний плагіат, була захищена у постійно діючій спеціалізованій вченій раді, науковий керівник (консультант), офіційні опоненти, які надали позитивні висновки про наукову роботу, та голова відповідної спеціалізованої вченої ради позбавляються права брати участь у роботі спеціалізованих вчених рад строком на два роки, а вищий навчальний заклад (наукова установа) позбавляється акредитації відповідної постійно діючої спеціалізованої вченої ради та права створювати разові спеціалізовані вчені ради строком на один рік. Якщо дисертація (наукова доповідь), в якій виявлено академічний плагіат, була захищена у разовій спеціалізованій вченій раді, науковий керівник, члени цієї ради та офіційні опоненти, які надали позитивні висновки про наукову роботу, позбавляються права брати участь у роботі спеціалізованих вчених рад строком на два роки, а вищий навчальний заклад (наукова установа) позбавляється права створювати разові спеціалізовані вчені ради строком на один рік.

Скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня у разі виявлення академічного плагіату здійснюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти за поданням Комітету з питань етики у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, та може бути оскаржене відповідно до законодавства.

8. Порядок подання апеляції та її розгляд

8.1. У випадку незгоди з висновком науково-дослідної частини щодо виявлення факту плагіату (компіляцій) у творі, автор має право у триденний термін з моменту виявлення подати письмову апеляційну заяву на ім'я проректора з наукової роботи.

8.2. Для розгляду апеляційної заяви студента створюється апеляційна комісія, персональний склад якої формується розпорядженням проректора з наукової роботи з найбільш досвідчених та авторитетних викладачів відповідних кафедр (загальний склад не більше 5 осіб). Секретар комісії призначається працівник науково-дослідної частини Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

8.3. Для розгляду апеляційної заяви викладача, докторанта, аспіранта, здобувача створюється апеляційна комісія із числа професорів кафедри відповідного профілю.

8.4. Голова апеляційної комісії проводить засідання у тижневий термін з моменту виходу розпорядження проректора з наукової роботи про створення апеляційної комісії. Про дату та час проведення засідання заявник попереджається щонайменше за два дні. Якщо заявник не з'являється на засідання апеляційної комісії, питання розглядається за його відсутності.

8.5. У випадку необхідності отримання додаткової уточнюючої інформації засідання апеляційної комісії може проводитись у кілька етапів з розривом не більше трьох робочих днів.

8.6. Сумніви, що виникають у членів апеляційної комісії, трактуються на користь особи, твір якої розглядається апеляційною комісією.

8.7. За результатами засідання апеляційна комісія формує висновки, які підписує голова апеляційної комісії, її члени та заявник, зазначаючи «З висновками апеляційної комісії погоджуюсь». Висновки апеляційної комісії зберігаються:

- щодо академічного плагіату (компіляцій) у творах студентів – у деканаті;
- щодо академічного плагіату (компіляцій) у творах викладачів, докторантів, аспірантів, здобувачів – у науково-дослідній частині університету.

9. Прикінцеві положення

9.1. Положення набуває чинності з моменту затвердження його наказом ректора.

Проректор з науково роботи

 проф. Кліщ І.М.

8. Порядок подання апеляції та її розгляд

8.1. У випадку незгоди з висновком науково-дослідної частини щодо виявлення факту плагіату (компіляцій) у творі, автор має право у триденний термін з моменту виявлення подати письмову апеляційну заяву на ім'я проректора з наукової роботи.

8.2. Для розгляду апеляційної заяви студента створюється апеляційна комісія, персональний склад якої формується розпорядженням проректора з наукової роботи з найбільш досвідчених та авторитетних викладачів відповідних кафедр (загальний склад не більше 5 осіб). Секретар комісії призначається працівник науково-дослідної частини Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

8.3. Для розгляду апеляційної заяви викладача, докторанта, аспіранта, здобувача створюється апеляційна комісія із числа професорів кафедри відповідного профілю.

8.4. Голова апеляційної комісії проводить засідання у тижневий термін з моменту виходу розпорядження проректора з наукової роботи про створення апеляційної комісії. Про дату та час проведення засідання заявник попереджається щонайменше за два дні. Якщо заявник не з'являється на засідання апеляційної комісії, питання розглядається за його відсутності.

8.5. У випадку необхідності отримання додаткової уточнюючої інформації засідання апеляційної комісії може проводитись у кілька етапів з розривом не більше трьох робочих днів.

8.6. Сумніви, що виникають у членів апеляційної комісії, трактуються на користь особи, твір якої розглядається апеляційною комісією.

8.7. За результатами засідання апеляційна комісія формує висновки, які підписує голова апеляційної комісії, її члени та заявник, зазначаючи «З висновками апеляційної комісії погоджуюсь». Висновки апеляційної комісії зберігаються:

- щодо академічного плагіату (компіляцій) у творах студентів – у деканаті;
- щодо академічного плагіату (компіляцій) у творах викладачів, докторантів, аспірантів, здобувачів – у науково-дослідній частині університету.

9. Прикінцеві положення

9.1. Положення набуває чинності з моменту затвердження його наказом ректора.

Проректор з науково роботи

 проф. Кліщ І.М.